

Warszawa, 20-11-2025 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Adam Krzywoń**

XI.816.21.2025.DB

Pan

Zbigniew Muszyński

**Dyrektor Rządowego Centrum
Bezpieczeństwa**

ePUAP

Szanowny Panie Dyrektorze,

Rzecznik Praw Obywatelskich powziął informację o opracowaniu przez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, wraz z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwem Obrony Narodowej, publikacji pod nazwą „Poradnik bezpieczeństwa”. Publikacja jest dostępna zarówno w wersji elektronicznej¹, jak i papierowej.

W trakcie konferencji prasowej², na której ogłoszono powstanie publikacji, wyjaśniono, że zasady i wskazówki zawarte w „Poradniku bezpieczeństwa” mają być dostosowane do różnych grup wiekowych, warunków życia i miejsca pobytu. Niezależnie od sytuacji

¹ Publikacja dostępna pod adresem w wersji elektronicznej:
<https://www.gov.pl/web/poradnikbezpieczenstwa> [dostęp: 17 listopada 2025 r.].

² Źródło: <https://www.gov.pl/web/pozytek/poradnik-bezpieczenstwa-juz-dzis-dostepny-w-internecie> [dostęp: 17 listopada 2025 r.].

czy lokalizacji, ma on pomagać lepiej przygotować się na możliwe zagrożenia i uczyć, jak reagować na ich skutki.

Obecnie na stronie, na której udostępniona została elektroniczna wersja publikacji³, znajduje się jej wersja anglojęzyczna oraz rozmaite warianty wizualne wersji polskojęzycznej. Niemniej brakuje publikacji w wersjach przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – w alfabecie Braille’a, przetłumaczonej na Polski Język Migowy czy też opracowanej w języku prostym do czytania i rozumienia (ETR). Nie jest również jasne, czy tekstowa wersja dokumentu jest kompatybilna z czytnikami ekranów, z których korzystają osoby z niepełnosprawnością wzroku.

Chciałbym zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 11 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych⁴, władze publiczne zobowiązane są do podjęcia wszelkich niezbędnych środków w celu zapewnienia ochrony i bezpieczeństwa osób z niepełnosprawnościami w sytuacjach zagrożenia, w tym w trakcie konfliktu zbrojnego, w sytuacjach wymagających pomocy humanitarnej i w przypadku klęsk żywiołowych.

Potrzebę uwzględnienia osobnych procedur ewakuacji w odniesieniu do osób z niepełnosprawnościami dostrzegł również Komitet do spraw Praw Osób Niepełnosprawnych, który w Komentarzu ogólnym nr 5 do Konwencji na temat niezależnego życia i bycia częścią społeczności wskazał, że państwa-strony muszą uwzględnić zobowiązanie do świadczenia usług wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych we wszelkich działaniach z dziedziny zarządzania ryzykiem katastrofy oraz zagwarantować, że te osoby nie będą pozostawione na miejscu wydarzeń lub zapomniane⁵.

³ Publikacja dostępna pod adresem: <https://www.gov.pl/web/poradnikbezpieczenstwa> [dostęp: 17 listopada 2025 r.].

⁴ Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169, ze zm.; dalej: „Konwencja”).

⁵ Komentarz generalny nr 5 dotyczący art. 19 Konwencji, pkt 79, dostępny w wersji elektronicznej pod adresem: <https://www.ohchr.org/en/documents/general-commentsand-recommendations/general-comment-no5-article-19-right-live> [dostęp: 17 listopada 2025 r.].

Jak Rzecznik Praw Obywatelskich wskazywał już w wystąpieniu⁶ skierowanym do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, wydaje się, że w kontekście osób z niepełnosprawnościami wciąż pokutuje przekonanie, że są oni „przedmiotem”, nie zaś podmiotem działań ewakuacyjnych. Tymczasem osoby z niepełnosprawnościami, wyposażone w odpowiednią wiedzę i umiejętności – pomijając sytuacje, w których ze względów obiektywnych nie będą w stanie same podjąć kroków w celu uratowania życia i zdrowia – mogą wydostać się samodzielnie z budynku, udać na miejsce zbiórki czy też do punktu ewakuacji. Powyższe oznacza, że niezwykle istotnym elementem systemu ewakuacji ludności są szkolenia z zakresu procedur i sposobu zachowania się w sytuacji zagrożenia, w tym zapewnienie ich dostępności dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2024 r. poz. 1264, ze zm.), zwracam się do Pana Dyrektora z uprzejmą prośbą o wyjaśnienie, czy „Poradnik bezpieczeństwa” zostanie opracowany w wersjach dostępnych dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, w tym w alfabecie Braille’a, Polskim Języku Migowym i języku prostym do czytania i rozumienia (ETR). Będę zobowiązany za przekazanie Rzecznikowi ustaleń w niniejszej sprawie, w tym ewentualnego harmonogramu realizacji takich działań, jak również za przekazanie osobom z niepełnosprawnościami „Poradnika bezpieczeństwa” w dostępnych dla nich formatach.

Łączę wyrazy szacunku

Adam Krzywoń

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

⁶ Wystąpienie RPO do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 26 września 2024 r. (znak: XI.7050.1.2022.DB), dostępne w wersji elektronicznej pod adresem: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-ustawa-ozn-sytuacje-kryzysowe-ewakuacja-opinia-mswia-odpowiedz> [dostęp: 17 listopada 2025 r.].